

та слухачами ролі неперервного професійного навчання, атестації та сертифікації працівників у запровадженні інноваційно-інвестиційної моделі економіки і формуванні економіки знань.

Посиленню наукової складової навчальної дисципліни мають сприяти виконання студентами у процесі самостійної роботи обов'язкових індивідуальних завдань дослідницького характеру за обраною ними тематикою. Інформаційною базою для підготовки студентами денної форми навчання цих завдань є результати їхніх наукових досліджень, що здійснюються на основі статистичних матеріалів, оперативних даних підприємств з місць баз виробничої практики, відповідних літературних джерел за обраною темою дослідження. Індивідуальне завдання дослідницького характеру студентами вечірньої та заочної форм навчання проводиться ними у процесі виконання обраних завдань за місцем роботи.

До вибіркового завдання відносяться: критичний огляд наукових публікацій, обґрунтування пропозицій щодо вирішення виявлених проблем, розробка прогнозів і презентація результатів досліджень студента.

Критичний огляд публікацій з розвитку персоналу за останні два роки здійснюється за обраною тематикою індивідуального завдання дослідницького характеру або індивідуального завдання за місцем роботи студента. Метою критичного огляду наукових публікацій є доповнення студентом висновків, зроблених ним за результатами виконання обов'язкового завдання дослідницького характеру, а також аналіз і оцінка останніх підходів науковців до розгляду певної проблеми. Студент має запропонувати рекомендації і конкретні заходи, що на його думку сприятимуть розв'язанню виявлених ним у процесі дослідження проблем.

Столярук Х. С., асистент кафедри управління персоналом та економіки праці

ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЕТЕНТІНСКОГО ПІДХОДУ В ПРОВЕДЕННІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «КОНФЛІКТОЛОГІЯ»

Звичним у процесі написання навчального посібника вже давно є формулювання того, що студент повинен знати, вміти, які навички і здібності набуде вивчаючи той чи інший курс. Вважа-

ється, що саме це вкаже на рівень оволодіння дисципліною, на рівень компетентності студента в даній сфері.

Але, на сьогодні питання компетентності потребує наукового уточнення. І, розібравшись у ньому, викладач чіткіше усвідомить те, чого він хоче навчити студентів, і, що, в свою чергу, може від них в результаті вимагати.

У такому разі, візьмемо за основу наступне визначення поняття компетенція.

Компетенція — це варіант поведінки або мислення, що розповсюджується на різноманітні ситуації, а також триває доволі значний період часу.

Якщо, оцінюючи теоретичні знання студентів, на сьогодні використовується безліч педагогічних методів (починаючи бліц-опитуванням, і, закінчуючи тестовим контролем), то оцінювання вмінь, навичок та здібностей — задача не з легких. У даному випадку ми торкаємося одразу двох питань — вибору методу оцінювання, та першочергового — а як же ці вміння та навички проявлятимуться в поведінці студента, за допомогою яких індикаторів ми можемо визначити їх рівень, і їхню наявність взагалі?

Так, у Робочій навчальній програмі з дисципліни «Конфліктологія» перераховується що саме за підсумками вивчення курсу буде вмінти студент. Візьму за приклад одне із «найсуперечливіших вмінь» на мій погляд, — уміння управляти стресами в конфліктних ситуаціях. Постає питання: якщо брати за основу наукове означення поняття «компетенція» (яке сформульоване вище), які ж індикатори поведінки вкажуть нам на те, чи володіє студент таким умінням?

Спробуємо сформулювати такі варіанти поведінки, а разом і методи проведення практичних занять, які найкраще розвиватимуть уміння управляти стресами в конфліктних ситуаціях.

Отже, на уміння управляти стресами в конфліктних ситуаціях, з точки зору компетентнісного підходу вказуватимуть наступні індикатори поведінки студента:

- оцінювання індивідуального рівня стресостійкості;
- аналіз та оцінювання стилю спілкування співрозмовника;
- оцінювання рівня стресогенності факторів впливу на взаємостосунки;
- прогнозування наслідків того чи іншого стресору;
- оптимізація використання продуктивного часу;
- відпрацьована техніка індивідуальної поведінки;
- формулювання рекомендацій щодо підвищення рівня самоорганізації себе та інших;
- застосування знань з антистресового управління конфліктами.

Як саме під час вивчення теми «Управління стресами в конфліктних ситуаціях» ми можемо розвинути перелічені компетенції?

Найефективнішою моделлю роботи є групова форма. Тут важливо застосовувати різноманітні поведінкові етюди з метою включення різних за типами взаємодії партнерів. Крім того, важливим є застосування практичних ситуацій, які створюють студенти і самостійно приймають у них участь, або аналізують поведінку вже вигаданих персонажів.

Важливо навчити студентів слухати і розмовляти, що дає новий соціальний досвід, розвиває комунікативні здібності. Адже, саме комунікації дозволяють проявити свою поведінку, яка уже вкаже на наявність тієї чи іншої здатності чи вміння.

Можливо банальним, та, тим не менш, ефективним буде використання методу групової дискусії, який сприяє моделюванню конфліктної ситуації, підвищенню компетентності аналізу конфліктної ситуації, і вибору оптимального варіанту запобігання чи подолання стресу в такій ситуації.

Тільки постійна активна участь студента в обговореннях, дискусіях, «мозкових штурмах», заохочена викладачем, що створює всі необхідні для цього комфортні умови, дасть змогу розвинути компетентність управляти стресами в конфліктних ситуаціях.

*Струтинська І. Ю., викл.
кафедри іноземних мов
факультету маркетингу та управління персоналом*

ВРАХУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО АСПЕКТУ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ДІЛОВОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Суспільно-історичні зміни в житті України та в усьому світі визначили нову мету навчання іноземної мови — оволодіння мовою як засобом міжособистісного і міжкультурного спілкування, як одним із способів самореалізації та соціальної адаптації. Історичний контекст сучасності, що характеризується глобалізацією економіки, інтегративними процесами в Європі та інтенсифікацією міжкультурних контактів на всіх рівнях, висуває соціальний